

AVOND GEDACHTEN

VOOR ALS DE NACHT BEGINT

Pieter L. de Jong

1. HET IS BIJNA AVOND

‘Blijf bij ons, want het is bijna avond en de dag loopt ten einde.’

LUCAS 24:29

Aan elke dag komt gelukkig een eind, wat voor dag het ook was. Een mooie dag. Een verdrietige dag. Een mislukte dag. ‘Wat een dag!’ zeg je soms tegen elkaar. Maar aan elke dag komt een eind. De leerlingen uit Emmaüs zien kennelijk op tegen de avond en de nacht. Jezus heeft hun met zijn woorden weer moed en geloof gegeven. Maar laat Hij hen nu weer alleen? Loopt Hij verder?

‘Blijf bij ons!’ zeggen ze indringend. Het wordt al donker. En donker voelt eenzaam en als opdringen van de schaduw van de dood. ‘Blijf bij ons!’ Het voelt als een zucht van verlangen. Laat ons niet alleen. Meer niet.

*Heer, blijf bij ons, want het is
avond
en de nacht zal komen.
Blijf bij ons en bij uw ganse
Kerk
aan de avond van de dag,
aan de avond van het leven,
aan de avond van de wereld.*

*Blijf bij ons
met uw genade en goedheid,
met uw troost en zegen,
met uw woord en sacrament.*

*Blijf bij ons
wanneer over ons komt de
nacht van beproeving en van
angst,
de nacht van twijfel en aan-
vechting,
de nacht van de strenge, bittere
dood.*

*Blijf bij ons
in leven en in sterven,
in tijd en eeuwigheid.
Om Christus' wil. Amen.*

Maarten Luther (1483-1546)
Avondgebed

2. BLIJF NOG EVEN

‘Hij ging met hen mee en bleef bij hen. Toen Hij met hen aanlag voor de maaltijd, nam Hij het brood, sprak het zegen-gebed uit, brak het en gaf het hun.’

LUCAS 24:29-30

Van sommige vrienden die langskomen ben je blij als ze ook weer gaan. Ze blijven te lang en ze praten te veel. Maar er zijn er ook tegen wie je uit jezelf zegt: ‘Je blijft toch nog wel even?’ Bijvoorbeeld na een verjaardag als iedereen aan het opstaan is. Blijf nog even.

Ook Jezus laat zich overhalen om te blijven. Het dorp Emmaüs in en het huis in. Een huis waar het al donker aan het worden is. Jezus laat hen daarin niet alleen. Hij blijft bij hen en zet zich aan hun tafel. Heel liefelijk is Hij aanwezig. Bij het breken van het brood herkennen ze Hem ineens. Hun ogen gaan open. Het is maar een kort moment. Wel lang genoeg om voor altijd te weten: wij zijn niet alleen. De levende Heer is in ons midden en laat zich kennen. In het tafelgebed en het delen van het brood. Brood eten doe je elke dag. Brood is leven.

*Heer, U die zich liet binnen nodigen
in een eenvoudig, onbetekenend huis in Emmaüs:
wees ook aanwezig in mijn huis, aan mijn tafel.
Elke dag, en in de nacht die komt.
Ontferm U over hen die geen huis hebben,
geen veilig bed, geen mens om brood mee te delen.
In Jezus' naam.*

3. WARM HART

‘Daarop zeiden ze tegen elkaar: “Brandde ons hart niet toen Hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons ontsloot?”’

LUCAS 24:32

Van bepaald niet alle woorden uit de Bijbel krijg je een warm gevoel zoals die twee vrienden door de woorden van Jezus, op weg terug naar huis na het vreemdste pesachfeest dat ze ooit meemaakten. Ze konden er niet over uit wat ze hadden meegemaakt.

Ze bleven maar praten en somberen. Totdat Jezus hen inhaalde en hun het evangelie van Gods grote liefde en macht uitlegde. Vanaf Abrams zwerftocht tot de bevrijding uit Egypte. En van doortocht naar intocht. Van een gang vol mislukking tot een perspectief vol hoop. Onwillekeurig werden ze van Jezus’ woorden heel hoopvol. Maar pas als Jezus uit hun ogen verdwenen is, beseffen ze het en delen ze hun ervaring. Ze zeggen: ‘Brandde ons hart niet toen Hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons ontsloot?’ Had jij ook zo’n vreemd gevoel?

Heb ik vandaag woorden gehoord waarvan ik zomaar warm werd? Is hier of daar iemand van mijn woorden opgeknapt?

*Barmhartige God, ik dank U voor uw geduld met mij
en met alle woorden die ik vandaag sprak.*

*Vergeef de woorden die niet verwarmend waren,
laten ze snel vergeten zijn.*

*Dank, als deze dag,
met een enkel woord wellicht,
iemand opknapt van mijn woorden.*

Laat het nu stil worden in me voor deze nacht.

Laat een enkel woord van U voor mij genoeg zijn.

Door Jezus Christus, onze Heer.

4. BESCHUT TEGEN DE NACHT

‘Wie in de beschutting van de Allerhoogste woont en overnacht in de schaduw van de Ontzagwekkende, zegt tegen de HEER: “Mijn toevlucht, mijn vesting, mijn God, op U vertrouw ik.”’

PSALM 91:1-2

Bij God ben je beschut tegen de nacht. Hij is een God bij wie je terecht kunt. Bij wie je je kunt melden voor een kort of misschien best lang gesprek. Een plek waar je 's avonds welkom bent en op adem kunt komen. Een plek waar je letterlijk heen kunt vluchten als iets of iemand je op de hielen zit. Een soort vesting, waarbinnen je voor niets en niemand meer bang bent. Want je bent binnen bij God. Binnen ben je altijd veilig. Hij is de Allerhoogste, er is geen gelijke. En de meest Ontzagwekkende, daar kan geen kwade macht tegenop.

Ontspan, relax.

Er is een schuilplaats.

Als scholier die elke dag 12 kilometer heen en weer fietste tussen huis en school kende ik onderweg een hele rij schuilplekken tegen onverwachte harde regen. Een afdak hier, een boerenschuur daar. Bij God ben je veilig. Hij is een schuilplek langs de route die je gaan moet. Des daags en in de nacht.

Heer, ik kom tot U.

Dank voor de dag die achter mij ligt.

Dank voor energie en voldoening

in werk en contacten.

Vergeef wat niet goed was.

Laat me slapend op U wachten,

Heer, dan slaap ik heel gerust.

Door Jezus Christus, onze Heer.

5. 'S NACHTS IS ALLES ZWART-WIT

‘De verschrikkingen van de nacht hoef je niet te vrezen, ook de pijn niet die overdag op je afvliegt, noch de pest die rondwaart in het donker, noch de plaag die toeslaat midden op de dag.’

PSALM 91:5-6

De nacht en het donker hebben iets uitnodigends. De verstilling buiten en binnen voelt veilig. Loslaten, omdraaien, slapen. Maar het kan ook anders zijn, dan schrik je ineens wakker. Mijn vrouw maakt me weleens wakker. ‘Ik hoorde je schreeuwen!’ ‘O ja? Wat schreeuwde ik dan?’ ‘Ik weet het niet. Het klonk angstig.’

Bij ‘verschrikkingen van de nacht’ kun je aan van alles denken. Aan een weg die niet veilig is naar huis na een avonddienst hier of daar. Dromen kunnen als donkere nachtmerries je overvallen. Herinneringen kunnen je beschuldigen. 's Nachts is alles zwart-wit. Het kan een verschrikking zijn als je moeite hebt met inslapen. In Asperen woonden we onder de kerktoren. Er waren nachten waarin je elk uur en elk halfuur de klok hoorde slaan en aftelde. Hoe laat is het? Maar onderschat de dag ook niet. Overdag vliegen de pijlen je soms om de oren. Rond de middag slaat somberte zomaar toe. Wees niet bang, zegt de psalm. God heeft een machtige schaduw. Als een beschermende deken om je heen.

*Lieve God,
van U is de dag, van U is de nacht.
Dank, dat ik weer veilig thuis ben gekomen.
Ik was moe, maar U gaf me kracht.
Dank dat het vandaag allemaal goed is gegaan.
Vervul me met de vrede van Christus.
Door Jezus Christus, onze Heer.*

6. ONVERWACHTE ONTMOETING

‘Toen hij [Saulus] onderweg was en Damascus naderde, werd hij plotseling omstraald door een licht uit de hemel. Hij viel op de grond en hoorde een stem tegen hem zeggen: “Saul, Saul, waarom vervolgt je Mij?”’

HANDELINGEN 9:3-5

Als achter je iemand onverwacht je naam roept, sta je meestal meteen stil. Vooral op plekken waar niemand weet wie je bent. In een stad waar je zelden komt. Een camping ergens in Europa. Ineens hoor je je naam. Je eigen naam, dat kan niet missen. Je draait je om. Wie heeft me gezien? Nu, dat valt meestal mee. Het blijkt een oude bekende, zo oud dat je de naam niet meer kent. Meteen zijn er herinneringen. De onverwachte ontmoeting kan onwillekeurig ook iets confronterends hebben met iets uit je leven. Vooral als je twee keer je naam hoort.

Voor Paulus – dan nog Saulus – een heel bizar moment. Hij moest niets van Jezus hebben, maar blijkt geen idee te hebben wie Jezus is. Raar. ‘Wie bent U?’ vraagt hij meteen. ‘Ik ben Jezus, die jij vervolgt.’ Een onverwachte ontmoeting met iemand uit het verleden kan je heel de dag verwarren. Totdat je het licht uitdoet. Wat zou Jezus tegen mij zeggen? Ik ben Jezus die jij...

*Heer, die mij ziet zoals ik ben,
beter dan ik mijzelf ooit ken,
kent Gij mij.
O God, altijd weer komt U mij tegen.
Soms denk ik dat ik U voorbij ben,
maar ineens staat U weer voor me.
Dank dat U mijn naam nog kent.
Heer, ik luister.
In Jezus' naam.*

7. STILGEZET

‘Saulus kwam overeind, en hoewel hij zijn ogen open had, kon hij niets zien. (...) Drie dagen lang bleef hij blind en at en dronk hij niet.’

HANDELINGEN 9:8-9

Het leven kan in een paar uur er heel anders uitzien. Saulus was een jonge, veelbelovende man met veel ambitie. Type goed opgeleid jongmens met een heldere visie en veel energie. Maar ineens staat zijn dure leven stil. Onderweg naar zijn werk is hij niet goed geworden. De man is opgenomen, horen ze op zijn werk. Totaal in de war. Verblind, hij zegt een licht te hebben gezien. Eten en drinken laat hij al dagen staan. Die zien we voorlopig niet meer terug. Zoiets kan elk mens overkomen.

Stilgezet. Ineens lig je in een ambulance richting ziekenhuis. Zoals collega's Saulus hebben opgepakt en in de stad afgeleverd in een logement. Ze blijven niet bij hem zitten. Nee, het leven gaat door. Saulus blijft eenzaam achter. Ver van huis in een vreemde kamer. Maar ver van God ben je nooit. Niet in een vreemd ziekenhuis. Niet op een studentenkamer in een grote stad. Nergens. God kent je naam.

*Heer, ik dank U voor deze dag.
Ik beseef hoe kwetsbaar mens-zijn is.
Ons fysiek, maar ook wat we aankunnen.
Elke dag is er wel iets dat me raakt.
Bewaar me voor onverwacht onheil.
Schenk vertrouwen, ook als ik eenzaam ben.
Geef genade om vol te houden.
Door Jezus Christus, onze Heer.*

Avondgedachten is een bemoedigend boek voor lezers die de dag bewust willen afsluiten met Bijbel, bezinning en gebed. In 125 korte overdenkingen helpt de auteur om terug te kijken op de dag en met rust en vertrouwen de nacht in te gaan. Hij schrijft over de waarde van de nacht, maar ook over donkerte, kwetsbaarheid en zorgen. Steeds klinkt de belofte door van de God die draagt en een nieuwe dag geeft.

Pieter L. de Jong is emerituspredikant in de Protestantse Kerk en auteur van bijbelstudie- en dagboeken.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT